

Received: 9 April 2023

Revised: 8 July 2023

Accepted: 12 July 2023

EFFECTS OF FISCAL POLICY ON THAI ECONOMY

Budsara MUIING¹, Waramet CHONGORANDAMRONG¹, Somkiat CHATKAEWBORIBOON¹,
Sorapon SORASAKULCHAI¹ and Thiti JIRAWATCHARAKON¹

¹ Faculty of Political Science, Bangkok Thonburi University, thailand; bamee1977@hotmail.com
(B. M.); waramet99@hotmail.com (W. C.); chatkaewboriboon@hotmail.com (S. C.);
sorasakulchai555@hotmail.com (S. S.); thitijirawatcharakon@hotmail.com (T. J.)

Handling Editor:

Associate Professor Dr.Piyakorn WHANGMAHAPORN Sripatum University, Thailand

(This article belongs to the Theme 1: Humanities & Social Sciences for Sustainable Development)

Reviewers:

1) Associate Professor Dr.Kathanyoo KAEWHANAM	Kalasin University, Thailand
2) Associate Professor Dr.Piya WONGPIT	National University of Laos, Laos PDR.
3) Assistant Professor Dr.Morakot MUTHUTA	KMITL, Thailand

Abstract

The objectives of this research are 1) to study the impact of the government's fiscal policy on the Thai economy 2) to analyze the role of the government sector in the economy. The data used in the study is secondary data, time series between 2019-2022, used to analyze the relationship of fiscal policy implementation in terms of government income and expenditures that affect the economy in the form of a log linear multiple regression equation estimated using the Ordinary Least Squares. The study found that 1) when government implements fiscal policy by changing government income and government expenditure will cause real gross domestic product to change in the same direction, indicating that fiscal policy has a great effect on the Thai economy. 2) The government plays a very important role in the economic system, especially in fiscal policy implementation, which will affect the expansion and growth of the economy.

Keywords: Fiscal Policy, Thai Economy, Government Income, Government Expenditures

Citation Information: Muiing, B., Chongorandamrong, W., Chatkaewboriboon, S., Sorasakulchai, S., & Jirawatcharakon, T. (2023). Effects of Fiscal Policy on Thai Economy. *Journal of Interdisciplinary Research: Graduate Studies*, 12(1), 273-280. <https://doi.org/10.14456/jirgs.2023.24>

ผลของนโยบายการคลังต่อเศรษฐกิจไทย

บุษรา มัยอึ้ง¹, วรเมศ จงโอฬารดำรง¹, สมเกียรติ ฉัตรแก้วบริบูรณ์¹, สรพล สรสกุลชัย¹ และ ธิติ จิรวัชรการ¹

1 คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี; bamee1977@hotmail.com (บุษรา); waramet99@hotmail.com (วรเมศ); chatkaewboriboon@hotmail.com (สมเกียรติ); sorasakulchai555@hotmail.com (สรพล); thitijirawatcharakon@hotmail.com (ธิติ)

บรรณาธิการผู้รับผิดชอบบทความ:

รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยากร หวังมหาพร มหาวิทยาลัยศรีปทุม
(บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของหัวเรื่องที่ 1: มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน)

ผู้ทรงคุณวุฒิผู้พิจารณาบทความ:

1) รองศาสตราจารย์ ดร.กตัญญู แก้วหานาม	มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
2) รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยะ วงศ์พิศ	มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว สปป.ลาว
3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มรกต มุกดา	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาผลกระทบการใช้นโยบายการคลังของภาครัฐบาลที่มีผลต่อเศรษฐกิจไทย 2) เพื่อวิเคราะห์บทบาทของภาครัฐบาลในระบบเศรษฐกิจ ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลทุติยภูมิแบบอนุกรมเวลา ระหว่าง พ.ศ.2562-2565 นำมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการดำเนินนโยบายการคลังด้านรายได้และรายจ่ายของรัฐบาลที่มีผลต่อเศรษฐกิจในรูปแบบการถดถอยเชิงซ้อน แบบ Log Linear ประมาณค่าด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด ผลการศึกษาพบว่า 1) เมื่อรัฐบาลดำเนินนโยบายทางการคลังโดยการเปลี่ยนแปลงรายได้ของรัฐบาลและการใช้จ่ายของรัฐบาล จะมีผลทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน แสดงว่าการใช้นโยบายการคลังมีผลอย่างมากต่อเศรษฐกิจไทย 2) รัฐบาลมีบทบาทสำคัญอย่างมากกับระบบเศรษฐกิจโดยเฉพาะในการดำเนินนโยบายการคลังซึ่งจะมีผลต่อการขยายตัวและการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจ

คำสำคัญ: นโยบายการคลัง, เศรษฐกิจไทย, รายรับของรัฐบาล, รายจ่ายของรัฐบาล

ข้อมูลการอ้างอิง: บุษรา มัยอึ้ง, วรเมศ จงโอฬารดำรง, สมเกียรติ ฉัตรแก้วบริบูรณ์, สรพล สรสกุลชัย และ ธิติ จิรวัชรการ. (2566). ผลของนโยบายการคลังต่อเศรษฐกิจไทย. วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา, 12(1), 273-280. <https://doi.org/10.14456/jirgs.2023.24>

ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2566)

บทนำ

นโยบายการคลังของรัฐบาลเป็นเครื่องมือในการกระตุ้นและขยายตัวทางเศรษฐกิจ เพื่อการรักษาเสถียรภาพของเศรษฐกิจ อันเป็นเป้าหมายในการบริหารงานที่สำคัญของรัฐบาล ซึ่งการใช้จ่าย รายรับ หนี้สาธารณะของรัฐบาล ถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญของนโยบายการคลัง โดยในช่วงที่เศรษฐกิจมีความผันผวน รัฐบาลสามารถใช้เครื่องมือดังกล่าวในการแก้ไขพลิกฟื้นเศรษฐกิจ โดยการดำเนินนโยบายการคลังแบบขาดดุล เพื่อเป็นการเพิ่มอุปสงค์มวลรวมได้ ซึ่งการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ คือ การขยายกำลังการผลิตสินค้าหรือบริการโดยใช้ปัจจัยการผลิต การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้ได้มาซึ่งผลผลิตที่มากขึ้น ผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้น (Real GNP) สูงขึ้น อันจะเชื่อมโยงไปถึงการที่รายได้ประชาชาติมากขึ้นตามไปด้วย เมื่อนำรายได้ประชาชาติมาหารด้วยจำนวนประชากรจะได้รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากร ซึ่งเป็นดัชนีตัวหนึ่งที่ได้รับค่านิยมในการวัดความเจริญเติบโตและการพัฒนาการของเศรษฐกิจ โคนอาจจะไม่ก่อให้เกิดการพัฒนาก็เป็นได้ หากมาตรฐานการครองชีพ การกินดีอยู่ดีของประชาชนในประเทศนั้นๆ ไม่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น มีความยากจน ความเหลื่อมล้ำของรายได้ ผู้ร่ำรวยยิ่งร่ำรวย ระบบสาธารณสุขยังไม่ดี เมื่อการคลังสาธารณะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดการทางเศรษฐกิจของรัฐบาล นโยบายการคลังจึงเป็นนโยบายการหารายได้และการวางแผนการใช้จ่ายของรัฐบาล ซึ่งเป็นเครื่องมือในการดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพของรายได้ในประเทศ เพราะผลจากการดำเนินนโยบายการคลังของรัฐบาลจะส่งผลกระทบต่อสถานะทางเศรษฐกิจของประเทศ ตามเป้าหมายหรือจุดประสงค์ของรัฐบาลที่วางไว้ ดังนั้น การใช้นโยบายการคลังควรสนับสนุนให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาว และดำเนินการอย่างรอบคอบ รวมถึงควรสอดคล้องกับความสามารถในการเก็บภาษีของรัฐบาล อีกทั้งควรแปรผันตรงกันข้ามกับวัฏจักรเศรษฐกิจ ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์ อย่างน้อยที่สุด 2 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาผลกระทบการใช้นโยบายการคลังของภาครัฐบาลที่มีผลต่อเศรษฐกิจไทย และ 2) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์บทบาทของภาครัฐบาลในระบบเศรษฐกิจ

การทบทวนวรรณกรรม

หลักว่าด้วยอุปสงค์ที่มีผล (The Principle of Effective Demand)

เคนส์ (Keynes) เสนอว่า การใช้จ่ายจะก่อให้เกิดอุปสงค์ในระบบเศรษฐกิจ ซึ่งก่อให้เกิดการขยายตัวของผลผลิตและการจ้างงาน เนื่องจากการผลิตปรับตัวตามอุปสงค์ของเคนส์ เสนอว่า องค์ประกอบของอุปสงค์มวลรวม คือ $Y = C + I + G + X - M$ โดยที่ Y หมายถึง รายได้หรือผลผลิต (Gross Domestic Product: GDP) C หมายถึง การบริโภค (Consumption: C) I หมายถึง การลงทุน (Investment Expenditure: I) G หมายถึง การใช้จ่ายของรัฐบาล (Government Expenditure: G) X หมายถึง รายได้จากการส่งออก (Exports: X) และ M หมายถึง ค่าใช้จ่ายของการนำเข้า (Imports: M)

จากสมการข้างต้น แสดงว่าอุปสงค์ที่มีผลจะเกิดจากการใช้จ่ายมวลรวมในระบบเศรษฐกิจ ซึ่งมีองค์ประกอบจากการใช้จ่าย การบริโภค การใช้จ่ายการลงทุน การใช้จ่ายของภาครัฐบาล การส่งออกสุทธิ ซึ่งการใช้จ่ายข้างต้นจะกำหนดผลผลิต การจ้างงาน และระดับรายได้ประชาชาติ โดยผ่านการทำงานของตัวทวีคูณ (multiplier) ยิ่งตัวทวีคูณมีค่ามากเท่าใด ย่อมหมายถึงการเปลี่ยนแปลงการใช้จ่ายในระบบเศรษฐกิจจะมีผลเพิ่มผลผลิตและการจ้างงานมากขึ้นเท่านั้น

ในส่วนของ ประสิทธิภาพของนโยบายการเงินและการคลัง เคนส์ เห็นว่านโยบายการคลังแบบขยายตัวผ่านนโยบายงบประมาณแบบขาดดุล มีผลต่อการกระตุ้นเศรษฐกิจมากกว่านโยบายการเงิน ในทัศนะของเคนส์ เห็นว่านโยบายการคลังจะมีประสิทธิภาพมากกว่านโยบายการเงิน เพราะนโยบายการคลัง โดยเฉพาะในช่วงเศรษฐกิจตกต่ำ ซึ่งมีการว่างงาน รวมทั้งทรัพยากรไม่ได้ถูกใช้เต็มที่ นโยบายการคลังโดยผ่านงบประมาณขาดดุล ย่อมทำให้รายได้ประชาชาติและการจ้างงานเพิ่มขึ้น เพราะการใช้จ่ายภาครัฐบาลมีผลโดยตรงต่อการอัดฉีดรายจ่ายเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจ (ตามสมการ $Y = C + I + G + X - M$) และจะมีผลมากยิ่งขึ้นหากตัวทวีคูณมีค่ามาก เพราะจะทำให้รายได้หรือผลผลิตเพิ่มขึ้นหลายรอบ ซึ่งสามารถนำไปสู่ภาวะการจ้างงานเต็มที่ได้ในที่สุด ส่วนนโยบายการเงินนั้น ไม่ได้มีผลต่อระดับการใช้จ่ายมวลรวมของระบบเศรษฐกิจโดยตรง เพราะการเพิ่มปริมาณเงินนั้นมีผลต่อการทำให้อัตราดอกเบี้ยลดลงแล้ว

ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2566)

ดอกเบี้ยจะเป็นกลไกสำคัญในการส่งผ่านให้เกิดการขยายตัวของการลงทุน แต่อย่างไรก็ตาม ในบางสถานการณ์กลับพบว่า หากอัตราดอกเบี้ยอยู่ในระดับต่ำมากๆ ซึ่งไม่สามารถจะต่ำลงไปกว่านี้อีกแล้ว ย่อมไม่เกิดการกระตุ้นการลงทุน และมีการขยายตัวของรายได้และการจ้างงาน หรืออยู่ในภาพที่เคนส์ เรียกว่า “กับดักสภาพคล่อง” (Liquidity Trap) นั่นเอง ภาวะการณ์ข้างต้นหมายความว่า ณ อัตราดอกเบี้ยที่ต่ำมากๆ บุคคลจะถือเงินเพื่อการเก็งกำไรโดยไม่สิ้นสุด เมื่อธนาคารกลางเพิ่มปริมาณเงินเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจ อัตราดอกเบี้ยและราคาหลักทรัพย์ก็ไม่เปลี่ยนแปลง การลงทุนภาคเอกชนก็ไม่เพิ่มขึ้น ซึ่งมีผลให้ผลผลิตรายได้รวมทั้งการจ้างงานก็ไม่เพิ่มขึ้นนั่นเอง

แนวคิดเคนส์ เชื่อมโยงว่าการกระตุ้นอุปสงค์มวลรวม โดยเฉพาะ “นโยบายการคลัง” โดยผ่านการใช้จ่ายของภาครัฐบาล และนโยบายภาษี เป็นเครื่องมือในการกระตุ้นเศรษฐกิจเพื่อให้มีผลผลิตและการจ้างงานเพิ่มขึ้น โดยหลายประเทศรวมทั้งประเทศไทย ได้ใช้แนวคิดเศรษฐศาสตร์ของเคนส์ ในการดำเนินนโยบายการคลังและเศรษฐศาสตร์มหภาคด้านอื่นๆ ที่สำคัญ คือ นโยบายสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เครื่องมือที่สำคัญของเคนส์ ในการสร้างการเจริญเติบโตในทางเศรษฐกิจ หรือมีการเจริญเติบโตในผลิตผลมากที่สุดเท่าที่จะมากได้

นอกจากจะใช้นโยบายการคลัง โดยผ่านงบประมาณแบบขาดดุลแล้ว ยังใช้นโยบายที่สำคัญ เช่น 1) การลดอัตราภาษี เพื่อให้รายได้สามารถจ่ายใช้สอยได้ของผู้บริโภคเพิ่มขึ้น เพื่อให้ผู้บริโภคสามารถจ่ายซื้อสินค้าและบริการ ซึ่งจะก่อให้เกิดอุปสงค์ในระดับเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น มีผลให้ผู้ประกอบการผลิตสินค้าและบริการมากขึ้นนั่นเอง ทั้งนี้เพราะการบริโภคเป็นฟังก์ชันคงที่ของรายได้ และค่าความโน้มเอียงในการบริโภคก็คงที่ ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงของรายได้ย่อมนำมาสู่การเพิ่มการบริโภคและรายได้และการจ้างงานในที่สุด นอกจากนี้ การลดภาษี เช่น ภาษีเงินได้นิติบุคคล ให้แก่ผู้ประกอบการ ไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบการผู้ผลิตสินค้าภายในประเทศหรือผู้ส่งออก ย่อมมีผลให้ต้นทุนการผลิตต่ำลง ผู้ประกอบการสามารถขยายการผลิต ซึ่งมีผลให้การลงทุน (I) และการส่งออก (X) ขยายตัวเพิ่มขึ้น และนำมาซึ่งการขยายตัวของรายได้ประชาชาติและการจ้างงานในที่สุด

2) นโยบายกระตุ้นการใช้จ่ายในระดับรากหญ้า รัฐบาลในหลายประเทศรวมทั้งไทยได้ใช้นโยบายการใช้จ่ายของภาครัฐบาล เพื่ออัดฉีดรายจ่ายเข้าสู่ครัวเรือนหรือชุมชนโดยตรง ทั้งนี้ เพื่อให้รายจ่ายของภาครัฐเข้าสู่สมาชิกในครัวเรือนอย่างแท้จริง เพราะจุดประสงค์ของนโยบายดังกล่าว เพื่อให้เกิดการขยายตัวของผลผลิตและการจ้างงานในระดับรากหญ้า เพราะการเพิ่มรายจ่ายของภาครัฐ เป็นการกระตุ้นให้เกิดการขยายตัวของรายได้ในท้องถิ่น ก่อให้เกิดผลผลิตและการจ้างงานมากขึ้น รายจ่ายที่เข้าสู่ท้องถิ่นอาจจะสร้างรายได้หรือผลผลิต (IS) ได้หลายเท่าตัวของรายจ่ายรอบแรก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับค่าตัวทวีคูณเอง เหตุผลสนับสนุนที่เชื่อว่านโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับรากหญ้าจะประสบผลสำเร็จ เนื่องจากค่าความโน้มเอียงของสมาชิกครัวเรือนในระดับหมู่บ้านน่าจะอยู่ในระดับสูง ซึ่งมีผลให้ค่าตัวทวีคูณค่าเพิ่มขึ้นนั่นเอง

วิธีการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) แบบอนุกรมเวลา (Time Series) ระหว่าง พ.ศ.2562-2565 โดยเก็บรวบรวมจากเอกสารของหน่วยงานต่างๆ เช่น สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง (2565) ธนาคารแห่งประเทศไทย (2565) และ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2565)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ใช้การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Method) เพื่อพรรณนาบทบาทของภาครัฐบาลที่มีต่อเศรษฐกิจ โครงสร้างการใช้จ่าย ตลอดจนผลการดำเนินงานทางการคลังด้านรายได้และรายจ่ายของรัฐบาลที่มีต่อเศรษฐกิจ รวมถึงวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการดำเนินนโยบายการคลังด้านรายได้และรายจ่ายของรัฐบาลที่มีผลต่อเศรษฐกิจในรูปสมการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression Analysis) แบบ Log Linear ประมาณค่าด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares--OLS)

ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2566)

แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา

แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ แบบจำลองการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจตามแนวคิดของ Mankiw (Froyen & Low, 2001) มาใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษา โดยทำการศึกษาความสัมพันธ์ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ กับ ตัวแปรรายได้รวมของรัฐบาล รายจ่ายรวมของรัฐบาล สามารถเขียนเป็นแบบจำลองได้ดังนี้

$$\log \text{RGDP} = \alpha + b_1 \log F_1 + b_2 \log F_2 + b_3 \log \text{RGDPT}_{t-1}$$

เมื่อกำหนดให้

RGDP คือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริง (Real Gross Domestic Product) (พันล้านบาท)

F1 คือ รายได้รวมของรัฐบาล (Total Current Revenues) (พันล้านบาท)

F2 คือ รายจ่ายรวมของรัฐบาล (Total Expenditures) (พันล้านบาท)

RGDPT-1 คือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริง เมื่อปีที่ผ่านมา

Log คือ ค่าความยืดหยุ่น

α คือ ค่าคงที่หรือเริ่มต้นเมื่อไม่มีการดำเนินนโยบายการคลัง

b_1 คือ ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระ (รายได้รวมของรัฐบาล)

b_2 คือ ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระ (รายจ่ายรวมของรัฐบาล)

b_3 คือ ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระ (ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงเมื่อปีที่ผ่านมา)

ผลการวิจัย

การศึกษาผลการดำเนินนโยบายการคลังที่มีผลต่อเศรษฐกิจในรูปสมการถดถอยเชิงซ้อน แบบ Log Linear โดยตัวแปรตาม คือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงหรือการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ตัวแปรอิสระ 3 ตัวแปร คือ รายได้รวมของรัฐบาล รายจ่ายรวมของรัฐบาล ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริง เมื่อปีที่ผ่านมา ประมาณค่าด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด การประมาณค่าปรากฏผลดังนี้

$$\log \text{RGDPT} = 0.505 + 0.188 \log F_1 + 0.228 F_2 + 0.630 \log \text{RGDPT}_{t-1}$$

$$(0.384) * (2.9874) * (2.881) *$$

$$R\text{-squared} (R^2) = 0.885 \quad \text{Adjusted } R\text{-squared} (R^2) = 0.852$$

$$\text{Durbin Watson (D.W)} = 1.415 \quad \text{S.E. of regression} = 0.04$$

$$F\text{-statistic} = 26.971$$

* = แสดงระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

จากความสัมพันธ์ตามสมการข้างต้น พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ของการตัดสินใจ R-squared (R^2) มีค่าเท่ากับ 0.885 แสดงว่า ตัวแปรอิสระที่ทำการศึกษาในแบบจำลอง สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตาม คือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่แท้จริงได้ร้อยละ 95 ค่า Durbin Watson (D.W) มีค่าเท่ากับ 1.415 ซึ่งอยู่ในช่วงที่ยอมรับได้ไม่เกิดปัญหาสหสัมพันธ์เชิงอนุกรมเวลา (Autocorrelation) ค่าความเคลื่อนตัวแปรตาม S.E. of regression มีค่าเท่ากับ 0.04 ค่า t-statistic ของตัวแปรอิสระ คือ การเปลี่ยนแปลงรายได้รวมของรัฐบาลเท่ากับ 0.384 การเปลี่ยนแปลงรายจ่ายรวมของรัฐบาลเท่ากับ 2.9874 ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงเมื่อปีที่ผ่านมามีค่าเท่ากับ 2.881 โดยผ่านการทดสอบที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ซึ่งสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ตัวแปรอิสระแต่ละตัวได้ดังต่อไปนี้

1) หากรัฐบาลไม่ดำเนินนโยบายทางการคลังใดๆ เช่น การปรับเปลี่ยนรายได้และรายจ่ายของรัฐบาลจะมีผลทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงมีค่าเท่ากับ 0.505

2) รายได้รวมของรัฐบาล มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ค่าสัมประสิทธิ์ของรายได้รวมของรัฐบาลเท่ากับ 0.188 แสดงว่า หาก

ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2566)

รายได้รวมของรัฐบาล เพิ่มขึ้น 1 พันล้านบาท จะมีผลทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.188

3) รายจ่ายรวมของรัฐบาล มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ค่าสัมประสิทธิ์ของรายจ่ายรวมของรัฐบาล เท่ากับ 0.228 แสดงว่า หากรายจ่ายรวมของรัฐบาล เพิ่มขึ้น 1 พันล้านบาท จะมีผลทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.228.

4) ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงเมื่อปีที่ผ่านมา มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ค่าสัมประสิทธิ์ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงเมื่อปีที่ผ่านมา มีค่าเท่ากับ 0.630 แสดงว่า ถ้าปีที่ผ่านมาผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงเพิ่มขึ้น 1 พันล้านบาท จะมีผลทำให้ในปีนั้นผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงเพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.630 เนื่องจากปีที่ผ่านมาเศรษฐกิจขยายตัวอย่างชะลอตัว

การศึกษาบทบาทของภาครัฐบาลในระบบเศรษฐกิจ ผลการศึกษาพบว่า โครงสร้างทางการคลังของรัฐบาล ประกอบด้วย รายได้ รายจ่าย หนี้สาธารณะ และนโยบายการคลัง ตลอดจนวิธีการและแนวทางที่ใช้ในการบริหารประเทศ ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ (Real GDP) นั่นคือ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยซึ่งเป็นกรณีศึกษา ทำให้เห็นว่า บทบาทของภาครัฐบาลในระบบเศรษฐกิจมีบทบาทอย่างมากเมื่อใช้นโยบายเศรษฐกิจอย่างเช่น นโยบายการคลัง ซึ่งเครื่องมือที่สำคัญ คือ การจัดเก็บภาษีอากร รายได้ที่มีใช้ภาษีอากร รายได้จากกิจการรัฐวิสาหกิจ ส่วนรายจ่ายของรัฐบาล เช่น รายจ่ายประจำ รายจ่ายเพื่อการลงทุน ซึ่งรายจ่ายลักษณะนี้ถือเป็นรายจ่ายที่เพิ่มทุนประสิทธิภาพการผลิตจึงสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจโดยตรงก่อให้เกิดการบริโภค การลงทุนถือเป็นรากฐานที่ทำให้เศรษฐกิจขยายตัวหรือเติบโต ส่วนรายจ่ายประจำถือเป็นรายจ่ายที่ไม่เพิ่มทุนเศรษฐกิจหรือประสิทธิภาพการผลิตโดยตรง ซึ่งถ้ารัฐบาลใช้จ่ายที่มีการเพิ่มทุนประสิทธิภาพการผลิตโดยตรงจะมีผลต่อการขยายตัวต่อการลงทุน การบริโภคที่เพิ่มขึ้น จากทฤษฎีของ Keynes (สุชาติ ธาดาธำรงเวช, 2549) ทำให้เห็นว่า บทบาทของรัฐบาลในทางเศรษฐกิจนั้นมีความสำคัญมาก โดยเฉพาะในบทบาทของการเป็นผู้กำหนดนโยบายเศรษฐกิจและดำเนินนโยบายเศรษฐกิจ เช่น นโยบายการคลังผ่านเครื่องมือทางการคลังอย่าง รายได้ รายจ่าย หนี้สาธารณะ การที่รัฐบาลเข้ามาเกี่ยวข้องหรือมีบทบาททางเศรษฐกิจก็ด้วยวัตถุประสงค์ที่สำคัญ เช่น การรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ การสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจนั้นหมายความว่า รัฐบาลควรสร้างภาวะความเจริญทางเศรษฐกิจให้เกิดขึ้น ซึ่งผลการศึกษาทำให้เห็นอย่างชัดเจนว่า รายได้ของรัฐบาลและรายจ่ายของรัฐบาลมีผลต่อการสร้างหรือเพิ่มทุนผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริง ซึ่งเป็นผลจากการดำเนินนโยบายการคลังดังจะเห็นได้จากการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรอิสระจากสมการข้างต้นที่ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน

สรุปและอภิปรายผล

ภาครัฐบาลมีบทบาทสำคัญอย่างมากในระบบเศรษฐกิจเมื่อเป็นผู้กำหนดและดำเนินนโยบาย โดยเฉพาะนโยบายการคลัง ซึ่งเครื่องมือที่สำคัญ คือ การจัดเก็บภาษีอากร รายได้ที่มีใช้ภาษีอากร รายได้จากกิจการรัฐวิสาหกิจ ส่วนรายจ่ายของรัฐบาล เช่น รายจ่ายประจำ รายจ่ายเพื่อการลงทุน ซึ่งรายจ่ายลักษณะนี้ถือเป็นรายจ่ายที่เพิ่มทุนประสิทธิภาพการผลิตจึงสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจโดยตรงก่อให้เกิดการบริโภค การลงทุนถือเป็นรากฐานที่ทำให้เศรษฐกิจขยายตัวหรือเติบโต ส่วนรายจ่ายประจำถือเป็นรายจ่ายที่ไม่เพิ่มทุนเศรษฐกิจหรือประสิทธิภาพการผลิตโดยตรง ซึ่งถ้ารัฐบาลใช้จ่ายที่มีการเพิ่มทุนประสิทธิภาพการผลิตโดยตรงจะมีผลต่อการขยายตัวต่อการลงทุน การบริโภค ที่เพิ่มขึ้น และผลการดำเนินนโยบายทางการคลังจะเห็นว่า การวิเคราะห์ผลการใช้นโยบายการคลัง ซึ่งตัวแปรก็คือ รายได้และรายจ่ายของรัฐบาล เป็นตัวแปรของนโยบายการคลังเพื่อใช้ในการศึกษาคั้งนี้ มีผลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริง (Real GDP) จะเห็นได้จากตัวแปรอันได้แก่ รายได้ของรัฐบาล รายจ่ายของรัฐบาล และผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ

ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2566)

ที่แท้จริงเมื่อปีที่ผ่านมามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับกับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงหรือระดับรายได้ประชาชาติ และในช่วงที่ทำการศึกษานี้เป็นช่วงที่เกิดปัญหาการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จึงทำให้เห็นว่า การดำเนินนโยบายการคลังแบบขยายตัวโดยการเพิ่มรายจ่ายของรัฐบาลจะมีผลต่ออุปสงค์มวลรวม นั่นคือ กระบวนการบริโภค การลงทุน การใช้จ่ายของรัฐบาล การส่งออกสุทธิ กระตุ้นให้ระดับการผลิตมีการขยายตัว การลงทุน การจ้างงาน การใช้จ่ายการผลิตเพิ่มขึ้นตามไปด้วย และส่งผลต่อระดับราคาสินค้าเพิ่มขึ้น ส่วนการเพิ่มรายได้ของรัฐบาล คือ การจัดเก็บรายได้สุทธิเพิ่มขึ้นเป็นผลมาจากการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มที่เพิ่มขึ้นตามการขยายตัวของมูลค่าการนำเข้า การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคลที่เพิ่มขึ้น การจัดเก็บภาษีเบียร์เพิ่มขึ้นเนื่องจากมาตรการจำกัดเวลาการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในร้านอาหารและการปิดสถานบันเทิงเพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 และการจัดเก็บภาษีศุลกากรเพิ่มขึ้น รวมถึงการกีดกันสาธารณะเพื่อเบิกจ่ายเงินกู้ภายใต้ พ.ร.ก. กู้เงินโควิด-19 พ.ศ.2563-2564 ภายใต้แผนงานหรือโครงการที่มีวัตถุประสงค์ทางการแพทย์และสาธารณสุขเพื่อแก้ไขปัญหาการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 รวมถึงแผนงานหรือโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือเยียวยาและชดเชยให้กับภาคประชาชน เกษตรกร และผู้ประกอบการเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมฯ ดังนั้นสรุปได้ว่า ผลของการใช้นโยบายการคลังโดยการเพิ่มการใช้จ่ายของภาครัฐบาลมีผลต่อการเปลี่ยนแปลง การบริโภค การลงทุน การผลิต การใช้จ่ายของรัฐบาล การลงทุนของรัฐบาล การส่งออก การนำเข้า ซึ่งทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงเพิ่มขึ้น ฉะนั้น การบริหารเศรษฐกิจมหภาคจึงถือเป็นบทบาทของภาครัฐบาลในระบบเศรษฐกิจที่มีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากเป็นผู้กำหนดนโยบาย ผู้ดำเนินนโยบาย และเป็นผู้ขับเคลื่อน ผู้กระตุ้นเศรษฐกิจให้เกิดการเติบโต โดยการขับเคลื่อนการปรับเปลี่ยนรายได้ การใช้จ่าย การลงทุนภาครัฐควบคู่ไปกับการเพิ่มศักยภาพ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การติดตาม เฝ้าระวัง และประเมินสถานการณ์ความผันผวนของเศรษฐกิจและการเงินโลก และการรักษาบรรยากาศทางเศรษฐกิจและการเมืองภายในประเทศให้สมดุล อีกทั้งต้องรักษาระดับด้านการคลัง อันได้แก่ การจัดเก็บรายได้ของรัฐบาล การใช้จ่ายของรัฐบาล หนี้สาธารณะ อย่างเอาใจใส่และคุ้มค่าสูงสุด และต้องดำเนินงานตามมาตรการต่างๆ เพื่อเป็นการส่งเสริม สนับสนุนด้านเศรษฐกิจอย่างถูกต้องและเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ สังคมของประเทศไทย และภาครัฐถือเป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญที่ทำให้เศรษฐกิจขยายตัว

ข้อเสนอแนะ

นโยบายการคลังมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริง หรือทำให้เศรษฐกิจของประเทศไทยเติบโตจากการที่รัฐบาลเข้าไปปรับเปลี่ยน รายได้ของรัฐบาลผ่านเครื่องมือทางการคลัง ไม่ว่าจะเป็น ภาษีอากร รายได้ที่มีใช้ภาษี รายได้จากรัฐพาณิชย์ และรายจ่ายของรัฐบาล ยิ่งทำให้เห็นว่า รัฐบาลมีบทบาทสำคัญอย่างมากในระบบเศรษฐกิจ ฉะนั้น จึงเป็นอย่างยิ่งที่รัฐบาลจะต้องตระหนักในเรื่องการใช้จ่าย การกีดกันสาธารณะ การหารายได้ โดยต้องคำนึงถึงผลที่ตามมาต่อเศรษฐกิจเป็นสำคัญ และควรกำหนดนโยบายทางเศรษฐกิจให้มีความสอดคล้องกับปัญหาเศรษฐกิจหรือการพัฒนาความกินดีอยู่ดีของประชาชน

เอกสารอ้างอิง

- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2565). เครื่องชี้เศรษฐกิจมหภาคของไทย. สืบค้นจาก https://app.bot.or.th/BTWS_STAT/statistics/ReportPage.aspx?reportID=409&language=th.
- สุชาติ ธาดาธำรงเวช. (2549). *ทฤษฎีหลักว่าด้วยการบริหารนโยบายเศรษฐกิจ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มีมิตร.
- สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง. (2565). *ประมาณการเศรษฐกิจไทย*. สืบค้นจาก www.fpo.go.th/main/Economic-report/Thailand-Economic-Projections.aspx.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). *ภาวะเศรษฐกิจไทยไตรมาสที่ 1/2565 และแนวโน้มปี 2565*. สืบค้นจาก www.nesdc.go.th/more_news.php?cid=931&filename=index.
- Froyen, R., & Low, L. (2001). *Macroeconomics: An Asian Perspective*. Singapore: Prentice-Hall.

Data Availability Statement: The raw data supporting the conclusions of this article will be made available by the authors, without undue reservation.

Conflicts of Interest: The authors declare that the research was conducted in the absence of any commercial or financial relationships that could be construed as a potential conflict of interest.

Publisher's Note: All claims expressed in this article are solely those of the authors and do not necessarily represent those of their affiliated organizations, or those of the publisher, the editors and the reviewers. Any product that may be evaluated in this article, or claim that may be made by its manufacturer, is not guaranteed or endorsed by the publisher.

Copyright: © 2023 by the authors. This is a fully open-access article distributed under the terms of the Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International (CC BY-NC-ND 4.0).